

INSPIRATIONSHÆFTE

BØRNEDEMOKRATI I ALMENE BOLIGOMRÅDER

– erfaringer fra
AKB Ved Milestedet

“DEN STØRSTE
MULIGHED VED
BØRNEDEMOKRATI
ER, AT VI FÅR
GLADE BØRN”

Afdelingsbestyrelsesmedlem
fra AKB Ved Milestedet

Inspirationshæftet er støttet af:

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet (UIBM)

Udarbejdet af:

Boligselskabet AKB, Rødovre og Konradi - liv i og mellem husene

Publiceret 2016

Layout: Tine Vognsen

Inspirationshæftet kan downloades fra Den Almene Forsøgspuljes hjemmeside:

www.denalmeneforsogspulje.dk/stoettede-projekter/afsluttede-projekter

UNDERSØGELSEN BLEV TIL BØRNEDEMOKRATI

Projektets fokus er en undersøgelse og pilotafprøvning af, hvordan børnedemokrati kan udformes. Allerede indledningsvis blev der udvist meget stor interesse og engagement fra både børn og voksne i bolig- og lokalområdet. Det var en oplagt mulighed for at pilotafprøve en kontinuerlig demokratiproces, som den vil kunne se ud i et alment boligområde efterfølgende. Derfor blev den oprindeligt planlagte pilotafprøvning af én til tre børneinddragelsesmetoder til fem metoder. Det har resulteret i gennemførelse af en demokratiproces som strækker sig fra idéudvikling til samarbejde med beslutningstagere om en konkret projektidé. Ud over børnene, som vi nu kalder børnedemokrater, har både afdelingsbestyrelsen, lederen af det lokale driftspersonale (herefter kaldet ejendomslederen) og repræsentanter fra den lokale skole, klub og SFO deltaget i hele processen. Afslutningsvis var børnedemokraterne på besøg hos borgmesteren i Rødovre Kommune for at præsentere den idé, de havde udviklet igennem projektet, og som kræver kommunens tilladelse at gennemføre.

INDHOLD

FORORD	5
ANLEDNING	6
PILOTAFPRØVNING AF BØRNEINDDRAGELSESMETODER	10
DE LOKALE RESSOURCER OM BØRNEDEMOKRATI	37
GODE RÅD OM BØRNEDEMOKRATI	46
HVIS DU VIL VIDE MERE	51
OM PROJEKTET	53

FORORD

Det er en stor fornøjelse at kunne præsentere jer for vores erfaringer med børnedemokrati. I AKB Ved Milestedet har vi igennem mere end fem år haft fokus på at inddrage børn i udviklingen af vores boligområde. Det seneste halvandet år har vi systematisk undersøgt og testet forskellige metoder til børneinddragelse via projekt: "Børnedemokrati i almene boligområder (del I) - Undersøgelse og pilotafprøvning", som er gennemført i tæt samarbejde med den lokale skole - Hendriksholm skole.

Vi er nu stolte af at kunne præsentere Jer for erfaringerne og resultaterne af undersøgelsen og pilotafprøvningen. Vi håber, at det kan give Jer lyst og inspiration til selv at arbejde med Børnedemokrati.

I er altid velkomne til at kontakte os for yderligere viden, sparring eller hjælp til at komme i gang med Børnedemokrati.

Rigtig god fornøjelse!

Klaus Lind Bentsen

formand, afdelingsbestyrelsen AKB Ved Milestedet

ANLEDNING

Børnedemokrati kan medvirke til at styrke både børn og beboerdemokrati og samtidig spare boligafdelingen for udgifter, da det kan forebygge, at boligområder plages af uro og hærværk fra boligområdernes egne børn.

“DET NUVÆRENDE
BEBOERDEMOKRATI KAN
UDVIKLES OG SUPPLERES MED
BØRNENES IDÉRIGDOM, OG
NÅR VI INVOLVERER BØRNENE,
BLIVER FORÆLDRENE OGSÅ
NØDT TIL AT FORHOLDE SIG
TIL BEBOERDEMOKRATIET”

Afdelingsbestyrelsesmedlem
fra AKB Ved Milestedet

“BØRNEDEMOKRATI KAN
HJÆLPE TIL AT BØRNENE
VIL PASSE BEDRE PÅ
BOLIGOMRÅDET, OG DET
GØR VORES ARBEJDE
LETTERE OG SJOVERE”

Ejendomsfunktionær
fra AKB Ved Milestedet

Anledningen til inspirationshæftet er projekt ”Børnedemokrati i almene boligområder (del I) - Undersøgelse og pilotafprøvning” støttet af Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet (UIBM) under den almene forsøgspulje, Rødovre Kommune og AKBs udlodningskomité. Inspirationshæftet formidler de erfaringer og resultater, som er opnået i projektet.

Hæftet kan læses af alle i de almene boligorganisationer med interesse for og lyst til at arbejde med børnedemokrati. Samtidig fungerer inspirationshæftet som afrapportering på projektet til UIBM. Hæftet kan læses fra start til slut eller bruges til at slå op på den del, man har særlig interesse for fx ’Gode råd om børnedemokrati’.

SAMMENHÆNG MELLEM INDDRAGELSE OG VELFUNDERENDE BOLIGOMRÅDER

Børnedemokrati kan udvikle børns demokratiske forståelse, kompetencer og deltagelse. Når børn oplever, at de får større indflydelse på deres eget liv, får de større selvværd. De oplever, at de er en ressource, og de får et positivt billede både af sig selv og af det boligområde, de bor i. Børnene oplever at være ligeværdige parter i (lokal)samfundet og oplever ikke ”udenforskab” eller marginalisering. Børnedemokrati kan medvirke til at øge børns interesse, engagement, og ejerskab til boligområdet. Det kan forebygge, at boligområder plages af uro og hærværk fra egne børn og derved forebygge at beboerne i boligområderne er utrygge pga. børn og unges adfærd. Børnedemokrati kan også virke fremmende for integrationen i de udsatte boligområder, da børnene har mulighed for at blive en del af fællesskabet i boligområdet.

BØRNEDEMOKRATI SOM EN NATURLIG DEL AF BEBOERDEMOKRATIET

De almene boligområders organisering og demokratiske kultur giver mulighed for, at boligområdets faste ressourcer – afdelingsbestyrelse og driftspersonale - kan inddrage børn, som en naturlig del af det eksisterende beboerdemokrati. Man kan løbende og systematisk inddrage børn i de forhold, der har relevans for deres hverdag og liv, og som de kan rumme at tage stilling til. Der er ikke tidligere sat fokus på en løbende og systematisk inddragelse af børn i det etablerede beboerdemokrati i den almene boligsektor. Der har tidligere hovedsagligt været tale om mere løst koblede tiltag i forbindelse med boligsociale helhedsplaner. Børnedemokrati kan medvirke til at forny og modernisere beboerdemokratiet og gøre det levedygtigt mange år frem. I projektet opfattes børnedemokrati som:

”at **det enkelte barn** har størst mulig indflydelse på eget liv i boligområdet, og at **beboerdemokratiet** gør det muligt for børnene at komme til orde og blive mødt i øjenhøjde i en ligeværdig samtale med henblik på at **skabe fællesskab** og etablere løsninger, der skaber bedre boligområder for alle.”¹

Det betyder, at det eksisterende beboerdemokrati har en vigtig rolle i forhold til at gøre det muligt for børnene at ytre sig og skabe løsninger til gavn for alle. Børn kan som udgangspunkt inddrages i alle dele af den demokratiske proces i en almen boligafdeling. Dog har børn ikke stemmeret på Afdelingsmødet og kan ikke vælges som medlem af afdelingsbestyrelsen. Samtidig er børn og boligområder forskellige, og inddragelse af børn afhænger naturligvis af både børnene og det enkelte boligområdes behov og muligheder.

¹Inspireret af Hans Aages (professor i nationaløkonomi) og Hal Kochs (teolog, historiker og debattør) demokratiopfattelser. Se evt. 'Litteraturhenvisninger' bagest i hæftet.

OM AKB VED MILESTEDET OG BØRNEDEMOKRATI

AKB Ved Milestedet er en mellemstor boligafdeling med 456 lejemål og er opført i 1955. Der er ca. 1.400 beboere, og ca. 400 er børn under 15 år. Afdelingen er en del af boligselskabet AKB, Rødovre, der administreres af KAB. Boligafdelingen er bl.a. kendetegnet ved et aktivt beboerdemokrati, et stort beboerhus, store grønne fællesarealer, nye legepladser, et Cafébibliotek med en lang række aktiviteter og et bredt netværk i lokalområdet.

I perioden 2010-2012 gennemførte boligafdelingen en proces med inddragelse af børn i forbindelse med etablering af nye legepladser. Ejendomslederen spurgte boligområdets børn, hvordan de ønskede legepladserne skulle indrettes ud fra en række forskellige skitseforslag udarbejdet af et arkitektfirma. En vigtig erfaring herfra er, at børnenes ønsker var radikalt anderledes end de voksnes. Afdelingen valgte i høj grad at lytte til børnene. Resultatet har været at legepladserne er flittigt besøgt af børn både i og udenfor bebyggelsen, og at de endnu ikke har været mål for hærværk. På baggrund af disse erfaringer har det været oplagt for afdelingen at arbejde videre med børnedemokrati med fokus på, hvordan man får gjort børneinddragelsen til en naturlig del af det etablerede beboerdemokrati.

DRIFTSPERSONALE OG BØRNEDEMOKRATI²

Det er som regel lederen af driftspersonalet i boligafdelingen, der har som arbejdsopgave at sekretariatsbetjene det lokale beboerdemokrati. Derfor kan det være naturligt at vedkommende også medvirker til at sekretariatsbetjene børnedemokratiet. Erfaringerne fra projektet viser, at dette er en reel mulighed, som kan fremmes ved at understøtte lederens arbejde fx via udvikling af et praksisværktøj. Lederen kan vurdere, i hvilket omfang det er muligt at involvere det øvrige driftspersonale i børnedemokratiet.³

²Lederen af driftspersonalet har forskellige betegnelser i de forskellige boligorganisationer/boligafdelinger. I AKB Ved Milestedet anvendes betegnelsen ejendomslederen.

³I inspirationshæftet anvendes som udgangspunkt betegnelsen 'driftspersonale', da det vil være individuelt i de forskellige boligafdelinger, hvilke driftsmedarbejdere der involveres i børnedemokratiet.

PILOTAFPRØVNING AF BØRNEINDDRAGELSES- METODER

Projektet bygger på en grundantagelse om, at børn er eksperter i deres eget liv, og derfor bør de også have indflydelse på eget liv, der hvor de bor. Der præsenteres i alt seks forskellige børneinddragelsesmetoder. De fem første er pilotafprøvet i nærværende projekt. Den sjette (børnebestyrelser) er afprøvet af boligsociale medarbejdere i forskellige boligsociale helhedsplaner:

- 1 // KLUBMØDE
- 2 // EKSKURSION
- 3 // FOTOSAFARI
- 4 // BØRNEDEMOKRATER MØDER AFDELINGSBESTYRELSEN
- 5 // BØRNEMØDE
- 6 // BØRNEBESTYRELSE

De pilotafprøvede metoder (nr.1 til 5) er udvalgt på baggrund af a) en vurdering af, at de efterfølgende potentielt vil kunne gennemføres af en boligafdelings faste ressourcer, b) Børnerådets⁴ erfaringer med børneinddragelse samt c) litteratur om emnet. Samtidig har der været vægt på at pilotafprøve forskellige børneinddragelsesmetoder, da børn og boligområder er forskellige og har forskellige behov og muligheder. Metoderne kan både gennemføres enkeltvis uafhængigt af hinanden og som et kontinuerligt forløb.

⁴Børnerådet er et statsligt råd, der har til formål at sikre børns rettigheder og deres indflydelse i samfundet: www.boerneraadet.dk.

Det skal bemærkes, at i pilotafprøvningen har projektlederen (Konradi – liv i og mellem husene) understøttet og samarbejdet med boligområdets ressourcer om gennemførelsen af de forskellige børneinddragelsesmetoder. Det er ambitionen, at metoderne på sigt skal kunne udføres i et samarbejde mellem boligområdets egne faste ressourcer.

TEMAER FOR BØRNEINDDRAGELSEN

De pilotafprøvede børneinddragelsesmetoders fokus har været på, hvordan børnedemokrati kan se ud, herunder hvad børn gerne vil have indflydelse på og hvordan. Når man fremover skal inddrage børn, kan man sætte mange andre centrale temaer på dagsordenen, fx hvordan skaber vi mere tryghed i boligområdet, eller hvordan skal den nye legeplads se ud.

BEBØERNE INFORMERES OM BØRNEDEMOKRATIET

Efter anbefaling fra Børnerådet blev der som startskud på projektet husstandsomdelt en folder, der indeholdt en præsentation af projektet og billeder af de centrale (voksne) deltagere. Det skulle medvirke til at gøre børn og forældre trygge ved deltagelsen i de kommende børneinddragelsesaktiviteter.

1 // KLUBMØDE I KLUB 27 PÅ HENDRIKSHOLM SKOLE

“MÅSKE KAN BØRN
FÅ DERES EGNE
POSTKASSER, SÅ VI KAN
FÅ VORES EGEN POST,
FX OM HVAD DER SKER I
RØDOVRE FOR BØRN”

Elev fra Klub 27

“HVORFOR HAR VI
IKKE EN LEGEPLADS
PÅ VILLAVEJENE, DER
HVOR JEG BOR, DET
KUNNE JEG GODT
TÆNKE MIG”

Elev fra Klub 27

Et klubmøde kan anvendes til at introducere børn til børnedemokrati og høre deres idéer til et bestemt tema. I pilotafprøvningen var temaet: *“Fortæl os hvad du synes, der skal til for at gøre det sted, du bor, endnu federe og sjovere”*

FAKTA

Klubmødet blev afholdt i klubbtiden om eftermiddagen, og der blev serveret snacks og drikkevarer.

Der deltog ca. 28 børn i alderen 9-12 år fra 3.-5. klasse. Børnene kom fra både boligafdelingen og de omkringliggende villakvarterer.

Ejendomslederen og klubpædagogerne samarbejdede om både forberedelsen, gennemførelsen og opsamlingen på mødet.

HVAD VAR RESULTATET?

Børnene udviste stor interesse for at høre om, hvad børnedemokrati går ud på. De havde også mange idéer til, hvad de gerne vil have indflydelse på, der hvor de bor. Idéerne spænder fra nye legepladser til en idé om individuelle børnepostkasser og forslag om flere lygtepæle, så det er mere trygt at bevæge sig rundt i boligområdet. Klubmødet var den første aktivitet i projektet, og børnene var både åbne og tillidsfulde.

TIPS OG TRICKS

1. Aftal rollefordelingen mellem de voksne forud for mødet. Det fungerede godt, at klubpædagogerne sørgede for at skabe 'ro', og at ejendomslederen var den 'sjove og underholdende'.

2. Lyt og spørg ind til børnenes idéer. De vil gerne fortælle og besidder en stor idérigdom.

3. Sørg for en opsamling til børnene efter mødet. Det styrker oplevelsen af at blive hørt, og at deres deltagelse bliver taget alvorligt.

HVAD ER DET SÆRLIGE VED ET KLUBMØDE?

Relationsopbygning

Børnene er i vante og trygge omgivelser sammen med voksne, de allerede kender og har tillid til. Det kan medvirke til at skabe en fri dialog med børnene og starte på opbygning af en god relation til fremtidige børnedemokrater. Ekspertter i børnedemokrati lægger vægt på gode relationer, som en vigtig del af grundlaget for en vellykket børneinddragelse.

Samle mange børn om et bestemt emne

Børnene opholder sig i forvejen i klubben, og derfor er det muligt at samle forholdsvis mange børn uden at skulle bruge mange ressourcer på rekruttering. Det giver mulighed for at få relativt mange børns idéer til et bestemt tema.

REKRUTTERING AF BØRN

Rekruttering er et både afgørende og tidskrævende element i børnedemokratiet. Rekrutteringen kan foregå på forskellig vis. I projektet blev der anvendt både breve, personlig kontakt, opslag og forældreIntra⁵. Den personlige kontakt er foretaget som en opfølgning på brevene. Ejendomslederen har 'stemt dørklokker' for at komme i dialog med børn og forældre. Den lokale skole og klub har sørget for rekruttering af børn, når aktiviteterne er foregået i skole- og klubregi. De har benyttet sig af opslag i skolen/klubben, personlig kontakt og forældreIntra. Ejendomslederen har indhentet skriftlige tilladelser fra forældrene, når aktiviteterne er foregået uden for skole- og klubregi.

⁵ForældreIntra er et lukket område på skolers hjemmesider. Her kan forældre følge med i, hvad der sker i de klasser, deres børn går i.

2 // EKSKURSION OM (BØRNE-)DEMOKRATI

“VED HELHEDSPLANENS
TILBLIVELSE MANGLEDE EN
VISUEL STEMME FRA BØRNENE I
BOLIGOMRÅDET, OG MAN KUNNE
IKKE SE BØRNEGENES 'AFTRYK' PÅ
INDRETNINGEN AF BOLIGOMRÅDET.
VI HAR DERFOR IGENNEM HELE
HELHEDSPLANEN SÆRLIGT FOKUS
PÅ, AT BØRNENE INDDRAGES I
DEN FYSISKE UDFORMNING AF
BOLIGOMRÅDET”

Leder af den boligsociale
helhedsplan i Charlott kvarteret

En ekskursion med fokus på (børne-)demokrati kan anvendes til at vække børnenes interesse og øge deres viden. I pilotafprøvningen oplevede børnene, hvordan et andet boligområde har inddraget børn i den fysiske udformning af området. I et samarbejde mellem den boligsociale helhedsplan, den lokale skole og lokale håndværkere har man gennemført en lang række fysiske tiltag i Charlott kvarteret.

FAKTA

En ekskursion en formiddag i skoletiden til det almene boligområde Charlottekvarteret i Hedehusene. AKB Ved Milestedet sørgede for frokost til alle deltagere.

Der deltog 23 børn i alderen 10-11 år fra 4.Y på Hendriksholm skole. Fra Charlottekvarteret deltog en delegation på ca. 10 børn, der havde fået fri fra skole til lejligheden.

Forberedelsen, gennemførelsen og opsamlingen på ekskursionen foregik i et samarbejde mellem alle deltagerne. Fra Hendriksholm skole deltog to lærere, fra AKB Ved Milestedet deltog ejendomslederen og formanden for afdelingsbestyrelsen og fra Charlottekvarteret deltog lederen af den boligsociale helhedsplan og repræsentanter fra afdelingsbestyrelsen.

Besøget blev bl.a. omtalt i lokalavisen i Høje Tåstrup.

HVAD VAR RESULTATET?

Børnene arbejdede med demokrati i skolen både før og efter ekskursionen. På ekskursionen lærte børnene om, hvordan et boligområde har arbejdet med børnedemokrati i praksis. De så det synlige resultat i form af de fysiske forandringer, som børnene havde været med til både at beslutte og gennemføre fx en svævebane, en legeplads og en bålplads. Fremvisningen og præsentationen blev foretaget af Charlottekvarterets egne børn. Det blev afslutningsvis aftalt, at repræsentanter fra Charlottekvarteret skulle komme på besøg i AKB Ved Milestedet.

TIPS OG TRICKS

1. Arranger ekskursionen i samarbejde med fx en skole, det giver mulighed for et professionelt fokus på læring om demokrati for mange børn og gør rekrutteringen lettere.
2. Skab tid og plads til leg og fysisk aktivitet – det giver glade og frie børn.
3. Brug fotos til at samle op på ekskursionen. De kan lægges på ”ForældreIntra”, så forældrene også kan få glæde af dem.

HVAD ER DET SÆRLIGE VED EN EKSKURSION?

Relationsopbygning

Fælles oplevelser kan medvirke til at skabe fællesskab og gode relationer. En ekskursion til et andet boligområde kan medvirke til at skabe relationer både internt i bolig- og lokalområdet mellem børnedemokratiets parter (her skolen og boligområdet) og også mellem de to boligområder.

Læring i praksis om børnedemokrati

Det kan være motiverende for både børn og voksne, at lære om børnedemokrati ved at høre om andres erfaringer og se, hvad børnedemokrati konkret kan resultere i.

3 // FOTOSAFARI I BOLIGOMRÅDET

“DETTE STED KAN UDVIDES TIL CYKELPARKERING. DER ER IKKE SÅ MEGET PLADS TIL CYKLERNE I DAG VED DEN UDENDØRS PARKERING, OG VI ER BANGE FOR AT GÅ NED I CYKELKÆLDEREN”

Dreng fra AKB Ved Milestedet

“DER ER ALT FOR LANGT FRA LEJLIGHEDERNE OG NED TIL SKRALDESORTERINGEN, DET ER ALTID MIG DER GÅR NED MED SKRALD”

Dreng fra AKB Ved Milestedet

“GODT AT VI HAR EN MULTIBANE, MANGE BRUGER DEN, OG DEN ER MEGET POLULÆR. VI BURDE HAVE ENDNU FLERE. LAMPERNE SLUKKER KL 21, GID DE VAR TÆNDT LÆNGERE TID, NOGEN GANGE SPILLER VI TIL KL. 22.30”

Pige fra Ved AKB Ved Milestedet

En fotosafari kan medvirke til, at afdelingsbestyrelse og driftspersonale opnår viden om børns syn på boligområdet via børnenes egne fotos. Man kan fastsætte et bestemt tema for fotosafarierne, og det kan både være børnene, afdelingsbestyrelsen eller driftspersonalet, der fastsætter temaet. I pilotafprøvningen var temaet: *“Tag billeder af både gode steder og steder, der kunne være bedre i boligområdet”*.

FAKTA

Fotosafarien blev afholdt en hverdag fra kl. 17-19 i boligområdet og beboerhuset, og der blev budt på let aftensmad som afslutning.

Der deltog 7 børn i alderen 9-13 år fra boligområdet.

Ejendomslederen stod for forberedelsen, gennemførelsen og opsamlingen på safarien. Der deltog også to repræsentanter fra afdelingsbestyrelsen.

HVAD VAR RESULTATET?

Børnene var meget engagerede, interesserede sig for mange forskellige forhold i boligområdet og havde mange idéer til forbedringer. Billederne viste alt fra legepladser og multibaner til cykelparkering og affaldscontainere. Der var masser af inspiration til både afdelingsbestyrelse og driftspersonale. Børnene tilbød også at hjælpe til med at forbedre nogen af de steder, de fremhævede kunne være 'bedre' fx at rengøre Parquerbanen for fugleklatter og male stregerne på multibanen op igen. Ved fremvisningen af billederne for hinanden og for de voksne var børnene både lyttende og byggede videre på hinandens idéer. Børnene fik til opgave at udvælge et antal billeder, som efterfølgende blev udstillet i det lokale Cafébibliotek i boligområdet.

TIPS OG TRICKS

1. Brug personlige breve og personlig kontakt til børn og forældre. Det giver positiv kontakt og sikrer, at forældrene er indforstået med deltagelsen.

2. Samarbejd med ressourcer i lokalområdet fx en skole, der kan hjælpe til med at fremskaffe det tekniske udstyr såsom kameraer og pc til fremvisning af billederne.

3. Sørg for at der er en person til stede med styr på det tekniske, børn bliver hurtigt utålmodige. Spørg endelig børnene til råd, de er rigtig dygtige på det punkt.

HVAD ER DET SÆRLIGE VED EN FOTOSAFARI?

Børnenes perspektiv på de fysiske forhold i boligområdet

Metoden er velegnet i et alment boligområde, da de forhold, man kan få indflydelse på, i høj grad relaterer sig til fysiske forhold, der netop egner sig godt til at blive fotograferet.

Kombinationen af fysisk aktivitet og kreativitet

En fotosafari appellerer til mange børn på grund af kombinationen af fysisk aktivitet, kreativitet og digitale medier. Børnene i pilotafprøvningen har flere gange efterfølgende efterspurgt flere fotosafarier.

ANTALLET AF BØRN IFØLGE BØRNERÅDET

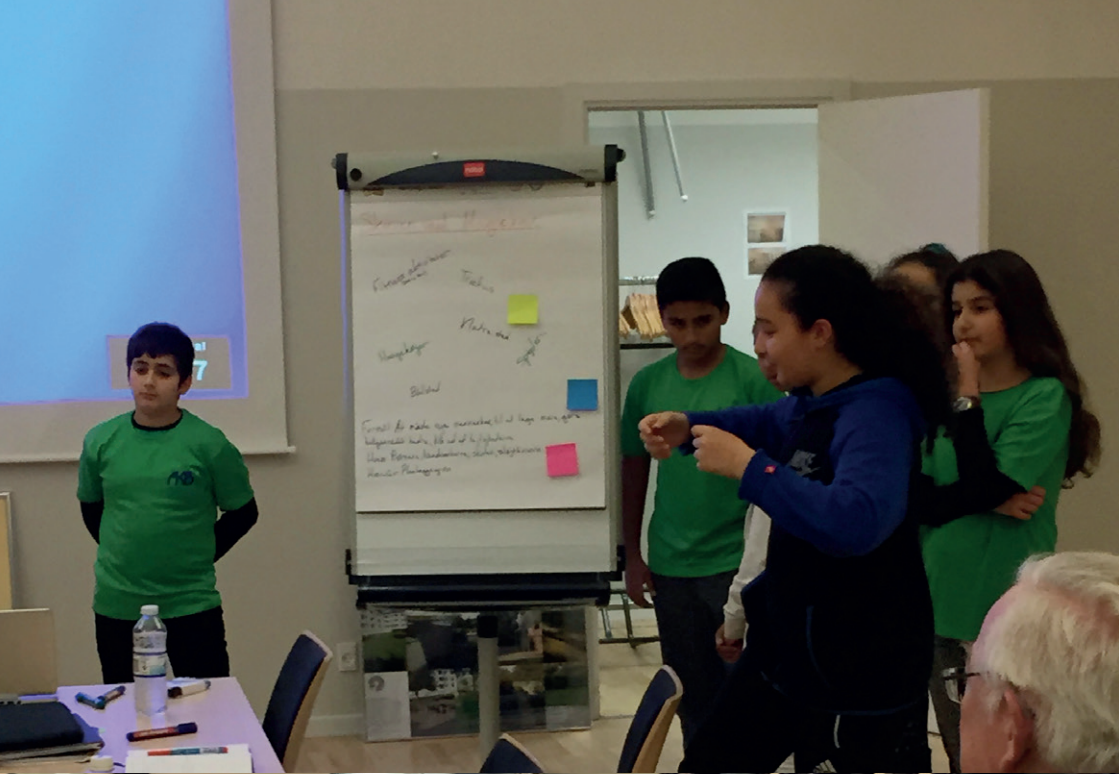
Antallet af børn, der har deltaget i de forskellige børneinddragelsesaktiviteter, er fastsat efter anbefaling fra Børnerådet. Ønsker man at inddrage flere børn, kan man gennemføre aktiviteterne flere gange fx afholde flere fotosafarier.

4 // BØRNEDEMOKRATER MØDER AFDELINGS- BESTYRELSEN

“VORES FORMÅL MED AT
INDRETTE SKOVAREALET
ER AT MØDE NYE
MENNESKER OG VÆRE
MERE UDE. FÅ NYE VENNER.
LEGE OG HYGGE SAMMEN”

-fra Børnedemokraternes oplæg til mødet
med Afdelingsbestyrelsen

Et møde mellem børn og afdelingsbestyrelse kan være startskuddet til et samarbejde. Børnene kan få bestyrelsens opbakning til en idé, afdelingsbestyrelsen kan få børnenes perspektiv på et bestemt emne/ idé, eller børn og bestyrelse kan udvikle en idé i fællesskab. I pilotafprøvningen ønskede børnene afdelingsbestyrelsens opbakning til en konkret idé omkring indretning af et skovareal i boligområdet.

FAKTA

Mødet foregik en hverdag fra kl. 17-19 i boligområdets beboerhus, og der blev serveret snacks og drikkevarer undervejs.

Der deltog 6 børn i alderen 9-13 år. Alle børnene var fra boligområdet og havde også deltaget i fotosafarier.

Ejendomslederen stod for forberedelserne, mens det var afdelingsbestyrelsen, der stod for gennemførelsen af mødet. Forud for mødet blev der afholdt et 'forberedelsesmøde' mellem børnene og ejendomslederen, hvor børnene blev hjulpet til at konkretisere deres idé og forberede fremlæggelsen for bestyrelsen.

HVAD VAR RESULTATET?

Børnene præsenterede deres idé omkring indretning af et skovareal via bl.a. et powerpoint oplæg, som de selv havde udarbejdet. Der udviklede sig hurtigt en fri dialog og drøftelse af idéen. Det var et ligeværdigt møde mellem børnene og afdelingsbestyrelsen, og det resulterede i, at børnene fik bestyrelsens opbakning til at arbejde videre med idéen. Det virkede fremmende for et ligeværdigt møde, at børnene havde forberedt sig godt og havde overvejet mange vinkler i forhold til deres idé (formål, målgruppe, samarbejdspartnere mm). På mødet blev det samtidig klart, at det kræver kommunens tilladelse at indrette det pågældende skovareal. Næste skridt er derfor at forberede og præsentere idéen for borgmesteren i Rødovre Kommune. Børnene er nu for alvor børnedemokrater, der arbejder aktivt for indflydelse på deres boligområde.

TIPS OG TRICKS

1. Lad der være et passende tidsrum - fx 1 uge - mellem 'forberedelsesmødet' og børnenes møde med afdelingsbestyrelsen. Børnene har så forberedelsen frisk i erindring og samtidig mulighed for at forberede sig yderligere.

2. Forbered både børn og bestyrelse på det fælles møde. Det er (måske) også nyt for afdelingsbestyrelsen at arbejde med børn.

3. Forventningsafstem med både børn og bestyrelse. Læg vægt på at demokrati handler om samtale, og at ingen kan garantere, at en given idé bliver til virkelighed.

HVAD ER DET SÆRLIGE VED BØRNEGENES MØDE MED AFDELINGSBESTYRELSEN?

Opbygning af samarbejdsrelation

Et møde kan være starten til et tættere samarbejde om diverse emner i relation til boligområdet. Det kan medvirke til at opbygge kendskab og tillid til hinanden.

Børnedemokrati som en del af beboerdemokratiet

Møder mellem børn og afdelingsbestyrelse kan medvirke til at gøre børnedemokratiet til en del af det eksisterende beboerdemokrati.

AD HOC ELLER KONTINUERLIGT SAMARBEJDE

Møde og samarbejde mellem børn og afdelingsbestyrelse kan organiseres ad hoc eller mere systematisk og kontinuerligt. Fordelen ved en ad hoc organisering er fx, at man udelukkende samarbejder, når der er emner, der er relevante at samarbejde omkring. Ulempen er fx, at det tager længere tid at lære hinanden at kende og at få opbygget en fælles samarbejdskultur. Møder kan foregå på både børnenes, afdelingsbestyrelsens og driftspersonalets initiativ.

5 // BØRNEMØDE

“BØRNENE UDVIKLEDE FLOTTE KREATIVE POSTKORT TIL BORGMESTEREN MED BESKRIVELSE AF DERES IDÉ TIL INDRETNING AF SKOVAREALET OG POWERPOINT OPLÆG TIL DERES KLASSEKAMMERATER OM DERES OPLEVELSER SOM BØRNEDEMOKRATER”

Ejendomslederen fra
AKB Ved Milestedet

Et børnemøde kan anvendes til forskellige formål: til børnenes egen idéudvikling, drøftelse af emner som afdelingsbestyrelsen har bedt børnene komme med deres idéer/holdning til, konkretisering af en projektidé mm. I pilotafprøvningen arbejdede børnene dels med konkretisering af idé til fremlæggelse for borgmesteren og dels med fremlæggelse af deres erfaringer som børnedemokrater for deres klassekammerater.

Til: borgmesteren **HVEM!**

Dem der kommer til at hjælpe med projektet:
Børnedemokratiet (os), skolen (Hendriksholm skole),
og håndværkere. Ps: vi håber at du vil acceptere dette brev, med kærlighed fra os 😊

Fra: Børnedemokratiet

FAKTA

Børnemødet foregik i boligområdets beboerhus kl. 17-20 en hverdag, og der blev serveret snacks og let aftensmad.

Der deltog 6 børnedemokrater i alderen 9-13 år. Alle børnene var fra boligområdet og har også deltaget i fotosafari og møde med afdelingsbestyrelsen.

Afdelingsbestyrelsesformanden, ejendomslederen og lederen af Hendriksholm skoles klub og SFO deltog også i mødet. Ejendomslederen stod for forberedelsen, mens alle parter deltog aktivt i selve mødet. Ejendomslederen og lederen af klubben og SFOen stod i fællesskab for opfølgningen. Dette bestod henholdsvis i forberedelse af borgmestermøde og koordinering af børnedemokraternes fremlæggelse for klassekammeraterne.

HVAD VAR RESULTATET?

Børnene arbejdede sammen to og to om de forskellige opgaver med (pædagogisk) støtte fra lederen af klubben/SFOen. Der blev produceret en række store kreative postkort til borgmesteren med beskrivelse af børnedemokraternes idé til indretning af skovarealet (formål, målgruppe, samarbejdspartnere osv.). Samtidig blev der påbegyndt en powerpoint præsentation om deres erfaringer som børnedemokrater. Børnene fik til opgave efterfølgende at gøre den færdig derhjemme inden præsentation for deres klassekammerater.

TIPS OG TRICKS

1. Brug personlige breve som rekruttering, når der er skabt relation til børnene. Dog kan personlig kontakt (stadig) være nødvendig for enkelte børn.

2. Kom hurtigt i gang med børnenes deltagelse (arbejde) og skab rum for kreativitet. Undgå for lange 'voksen-monologer'.

3. Inddrag, hvis muligt, pædagogiske kompetencer som støtte for børnene i forhold til eventuelle konkrete (arbejds-)opgaver.

HVAD ER DET SÆRLIGE VED ET BØRNEMØDE?

Børnenes eget møde

Børnene kan drøfte og arbejde med de forhold, der optager og interesserer dem. Både børn og voksne kan tage initiativ til mødet, og det vurderes, at erfarne børnedemokrater selv kan stå for gennemførelsen af mødet.

Anvendelse af forskellige 'møde-former'

Mødet kan gennemføres på forskellig vis som fx almindeligt møde med dagsorden og referat, som fremtidsværksted eller som en mere traditionel workshop. Det afhænger af børnenes og boligområdets behov og muligheder.

⁶Læs fx. om fremtidsværksted i "En god fremtid for børn og unge i Vollsmose", Børnerådet, (2014) København.

BØRNEDEMOKRATER MØDER BORGMESTEREN I RØDOVRE

Til slut i projektperioden var børnedemokraterne til møde med borgmester Erik Nielsen i Rødovre Kommune om deres idé til indretning af skovarealet, som kræver kommunens tilladelse. Afdelingsbestyrelsesformanden, ejendomslederen og lederen af Hendriksholm skoles klub og SFO deltog også.

Mødet blev afholdt i skoletiden og foregik på Rådhuset. Der blev afholdt en 'generalprøve' om morgenen i skolen, hvor børnene øvede sig på præsentationen af deres idé. Samtidig blev børnene forberedt på at møde (lokal) pressen, som også deltog ved mødet⁷.

Borgmesteren tog godt i mod børnene og deres idé, og børnenes demokratiske kompetencer og selvværd fik et væsentligt løft ved mødet. Der blev bl.a. bragt en artikel i lokalavisen i Rødovre om børnedemokraternes møde med borgmesteren.

Efter udgivelsen af nærværende inspirationshæfte vil der blive arbejdet videre med indretningen af skovarealet i AKB Ved Milestedet.

⁷Læs eventuelt mere om håndtering af børn og medier i Børnerådets "Håndbog i børneinddragelse" udkommer efteråret 2016.

6 // BØRNEBESTYRELSER I BOLIGSOCIALE HELHEDSPLANER

Dette afsnit bygger på **erfaringerne** fra boligsociale medarbejdere i fire boligsociale helhedsplaner.

Børnebestyrelser i boligsociale helhedsplaner er overvejende blevet anvendt til inddragelse af børn i beslutning, planlægning og gennemførelse af forskellige aktiviteter i helhedsplanerne. Der præsenteres en række overordnede fælles karakteristika, og man skal selvfølgelig være opmærksom på, at der kan være forskellige nuancer, i hvordan de enkelte boligsociale helhedsplaner arbejder med børn og børnebestyrelser. Erfaringerne er indhentet i foråret 2015.

FAKTA

Børnebestyrelserne mødes i boligområdets fælleslokaler fx én gang om måneden eller hver anden måned for at afholde bestyrelsesmøder.

Det er fortrinsvis børn i alderen 7-13 år fra boligområderne, der deltager. Der er ca. 6-15 medlemmer i hver bestyrelse, og det fungerer bedst med omkring 10 medlemmer.

De boligsociale medarbejdere er tovholdere på børnebestyrelserne. Der er mellem en og to medarbejdere tilknyttet hver bestyrelse, og de står for forberedelsen, gennemførelsen og opsamlingen på bestyrelsesmøderne.

HVAD VAR RESULTATET?

Børnene er interesserede og engagerede i at deltage i børnebestyrelsesmøderne og i de efterfølgende (sociale) aktiviteter. Børnene er optaget af forskellige aktiviteter i og uden for boligområdet overvejende af social karakter fx filmaften, fifa-turnering, udflugter og børnefester. Der har også været udvist interesse for fx at male legepladsen og fjerne graffiti.

TIPS OG TRICKS

- 1. Tilrettelæg** børnebestyrelserne 'voksen-agtigt' med fx personlige breve med mødeindkaldelse og dagsorden, roller som formand og næstformand, gennemførelse af mødet med ordstyrer, referent og afstemninger.
- 2. Giv plads til de** sociale relationer både imellem børnene og mellem børn og voksne. Børnene er meget optagede af kontakten til de voksne.
- 3. Der skal være relativ** kort tid fra idé til handling, ellers mister børnene tålmodigheden og interessen.

HVAD ER DET SÆRLIGE VED EN BØRNEBESTYRELSE?

Løbende inddragelse af børnene

Børnebestyrelser giver mulighed for en løbende og systematisk inddragelse af børn.

De boligsociale medarbejdere driver børnebestyrelserne

Det er de boligsociale medarbejdere, der har ansvaret for at drive børnebestyrelserne og gennemføre (de sociale) aktiviteter. Børnebestyrelserne bliver overvejende betragtet som aktivitetsforløb.

BØRNEBESTYRELSE ER TIDS- OG RESSOURCEKRÆVENDE

De boligsociale medarbejdere karakteriserer arbejdet med børnebestyrelserne som en 'håndholdt' proces. Flere ytrer, at de godt kunne tænke sig, at bestyrelserne (i højere grad) blev forankret hos afdelingsbestyrelsen og fremhæver, at det er ressourcekrævende at være tovholder på bestyrelserne. Der er begrænsede erfaringer med at koble børnebestyrelserne til det eksisterende beboerdemokrati og til driftspersonalet.

DE LOKALE RESSOURCER OM BØRNEDEMOKRATI

Projektet bygger på en grundantagelse om, at boligområdets faste ressourcer – afdelingsbestyrelse og driftspersonale - er de bærende kræfter i de almene boligområder. Derfor vil det være naturligt, at de også medvirker til gennemførelsen af børneinddragelsen. Samtidig er det antagelsen, at samarbejde på tværs af bolig- og lokalområde virker fremmende for børnedemokratiet.

I undersøgelsen er der derfor blevet foretaget kvalitative interviews med bolig- og lokalområdets ressourcer for at høre deres perspektiv på udfordringer og muligheder for børnedemokratiet:

// AFDELINGSBESTYRELSE

// DRIFTSPERSONALE

// SKOLE-, KLUB- OG SFO-PERSONALE

Børnenes holdninger til børnedemokratiet er indhentet i forbindelse med gennemførelsen af de forskellige børneinddragelsesaktiviteter.

Resultaterne er blevet anvendt til at udvikle og definere de forskellige børneinddragelsesmetoder.

// AFDELINGSBESTYRELSE

“VI HÅBER PÅ, AT **BØRNEDEMOKRATI** KAN BIDRAGE TIL AT BØRNENE, NÅR DE BLIVE ÆLDRE, VIL ENGAGERE SIG I DET TRADITIONELLE BEBOERDEMOKRATI. NÅR **VI INVOLVERER BØRNENE**, BLIVER FORÆLDRENE OGSÅ NØDT TIL AT FORHOLDE SIG TIL BEBOERDEMOKRATIET”

Afdelingsbestyrelsesmedlem
fra AKB Ved Milestedet

Afdelingsbestyrelsens **motivation** for at arbejde med børnedemokrati koncentrerer sig om to overordnede forhold:

- > AT BØRNENE **PASSER (BEDRE) PÅ BOLIGOMRÅDET**, OG AFDELINGEN SPARER PENGE
- > AT **REKRUTTERE MEDLEMMER** TIL BEBOERDEMOKRATIET

HVAD MENER **AFDELINGSBESTYRELSEN** BØRNEDEMOKRATI KAN BRUGES TIL?

MULIGHEDER

At børn engagerer sig positivt i boligområdet og involveres i opgaver af forskellig art fx miljøtiltag, affalds- og ressourcehåndtering, valg af opgangsfarve, markvandring.

At børn deltager i udvalgte afdelingsbestyrelsesmøder og får punkter på dagsordenen.

At boligområdet bliver 'kendt' for at give børn medbestemmelse og kan tiltrække (flere) børnefamilier.

UDFORDRINGER

At børnedemokratiet og afdelingsbestyrelsesdemokratiet bliver to separate 'størrelser', der arbejder mod og ikke med hinanden.

At håndtere forældrene og få deres accept af børnenes deltagelse.

At kommunikere i børnehøjde både skriftligt og mundtligt og i forlængelse heraf at fastholde børnene.

-baseret på gruppeinterview af afdelingsbestyrelsen i AKB Ved Milestedet

// DRIFTSPERSONALE

“EN HELT KONKRET OPGAVE SOM BØRN KUNNE FÅ INDFLYDELSE PÅ, ER SKOVEN SOM LIGE NU ER RYDDET FOR BUSKE - HER KUNNE FX INDRETTES FORHINDRINGSBANE ELLER MOTOR-CROSS”

Driftsleder fra
AKB Ved Milestedet

Driftspersonalets overordnede **motivation** for at arbejde med børnedemokrati er:

- > AT GIVE BØRNENE
INDFLYDELSE PÅ KONKRETE
FORHOLD OG (ARBEJDS-)
OPGAVER SÅ DE PASSER
BEDRE PÅ BOLIGOMRÅDET

HVAD MENER DRIFTSPERSONALET BØRNEDEMOKRATI KAN BRUGES TIL?

MULIGHEDER

At driftspersonale, børn og deres forældre lærer hinanden bedre at kende. Det gør det lettere at henvende sig til hinanden både ved problemer og omkring mere positive forhold.

At børn får kendskab til driftspersonalets arbejde, involveres i at passe bedre på boligområdet og sætter præg på udviklingen.

At samarbejde med den lokale skole om et bestemt tema fx bæredygtighed og genanvendelse.

UDFORDRINGER

At børnene er for små eller har for mange udfordringer i deres liv, der kan gøre samarbejdet svært.

At børn kan være kortsigtede i deres interesse, og flere opgaver kræver en længerevarende indsats fx maling af opgange og indretning af nye affaldssystemer.

At børnene ofte er i skole, når driftspersonalet er på arbejde, og det gør den direkte kontakt vanskelig⁸.

-baseret på gruppeinterview af tre driftspersonaler fra AKB Ved Milestedet

⁸Det gælder ofte ikke lederen af driften, som fx i forvejen afholder aftenmøder med bestyrelsen

// SKOLE-, KLUB- OG SFO-PERSONALE

“BØRNEDEMOKRATI
KAN MEDVIRKE TIL AT
SKABE **UDVIKLING, ØGET
TOLERANCE OG VIDEN**
HOS DEN ENKELTE ELEV”

Lærer på Hendriksholm skole

Skole-, klub- og SFO-personalets overordnede **motivation** for at arbejde med børnedemokrati er:

- > AT FÅ BØRNENE TIL AT
FØLE SIG SOM EN DEL AF ET
FÆLLESSKAB OG MEDVIRKE
TIL AT LÆRE DEM AT **TAGE**
ANSVAR FOR BÅDE SIG
SELV OG FÆLLESSKABET

HVAD MENER SKOLE-, KLUB- OG SFO-PERSONALE BØRNEDEMOKRATI KAN BRUGES TIL?

MULIGHEDER

At give plads til, at børnene kan slippe fantasien løs. Ved børnedemokrati begrænses børnene ikke på samme måde af de voksnes rammer og strukturer, som ofte præger skolelivet.

At udvide børns forståelse for, hvad demokrati kan være og gøre det lettere at arbejde med og forstå demokrati i skolen.

At det kan medføre samarbejde med boligområdet på andre punkter, fx at man låner hinandens faciliteter.

UDFORDRINGER

At finde en balancegang mellem ”selvbestemmelse” og ”medbestemmelse”. Børn skal opleve, at det ikke handler om at bestemme alt, men om at blive hørt og få medbestemmelse.

At være klar til at rumme kaos, da børnene ofte tænker uden for strukturer og rammer, når de får lov.

At skabe rammer og frigøre ressourcer (tid og overskud), der gør det muligt, at børnene kan være kreative.

-baseret på gruppeinterview af de to lærere som deltog i ekskursionen og lederen af klubben og SFOen. Sidstnævnte har været Hendriksholm skoles gennemgående repræsentant i projektet.

// BØRNEDEMOKRATERNE

“DET ER RART AT LÆRE DE ANDRE BØRN AT KENDE. VI ER BLEVET TÆTTE MED HINANDEN, OG DET ER SJOVT OG HYGGELIGT AT VÆRE MED I BØRNEDEMOKRATIET”

Pige fra AKB Ved Milestedet

“VORES FORÆLDRE ER MEGET INTERESSEREDE OG NYSGERRIGE PÅ, HVAD VI LAVER”

Pige fra AKB Ved Milestedet

Børnenes overordnede **motivation** for at deltage i de forskellige børneinddragelsesaktiviteter koncentrerer sig om to overordnede forhold:

- > **FÆLLESSKABET** MED ANDRE BØRN OG VOKSNE
- > **MULIGHEDEN** FOR AT FÅ **INDFLYDELSE** PÅ BOLIGOMRÅDET

HVAD MENER **BØRNENE** BØRNEDEMOKRATI KAN BRUGES TIL?

MULIGHEDER

At lære andre børn i boligområdet at kende.

At deltage i en masse sjove og spændende aktiviteter.

At få mulighed for indflydelse på sit boligområde og være med til at lave noget om, der hvor man bor.

-baseret på børnenes evaluering af de enkelte børneinddragelsesaktiviteter.

UDFORDRINGER

At få børnedemokratiet til at passe ind med fritidsaktiviteter. (Dog er erfaringen fra projektet, at deltagerne har prioriteret at deltage i børnedemokratiaktiviteterne frem for fritidsaktiviteter).

At det kan være lidt kedeligt, når de voksne introducerer til de enkelte aktiviteter.

At man bliver lidt nervøs og spændt, når man skal fremlægge noget for de voksne (Afdelingsbestyrelsen, Borgmesteren).

PÅ HVAD OG HVORDAN VIL BØRN GERNE HAVE INDFLYDELSE?

Undersøgelsen og pilotafprøvningen viser, at børnene gerne vil have indflydelse på forhold, der koncentrerer sig omkring:

- sociale fælles aktiviteter
- fysiske forhold, der giver mulighed for ophold og leg
- et trygt miljø
- andet der gør børnelivet mere attraktivt

Børnene udtrykker tilfredshed med alle de pilotafprøvede børneinddragelsesmetoder. Det vurderes, at samtlige metoder potentielt kan gennemføres af boligområdets faste ressourcer fx ved at understøtte arbejdet via udvikling af et praksisværktøj til børnedemokrati.

GODE RÅD OM BØRNEDEMOKRATI

Vi har afslutningsvis samlet **12 konkrete råd**. Rådene handler om, hvordan man fremover kan inddrage børn i det beboerdemokratiske arbejde i de almene boligområder og opsummerer undersøgelsen og pilotafprøvningens resultater.

DE GODE RÅD ER INDDELT I **FIRE OVERORDNEDE TEMAER**:

- 1// Engagering af boligområdets faste ressourcer
- 2// Tværfagligt samarbejde på tværs af bolig- og lokalområde
- 3// Rekruttering af børn
- 4// Børneinddragelsesmetoder på tværs

ENGAGERING AF BOLIGOMRÅDETS FASTE RESSOURCER

Formålet med at engagere boligområdets faste ressourcer – afdelingsbestyrelse og driftspersonale – er, at de kender boligområdet og beboerne bedst. De er en 'fast' del af boligområdet, og beboerdemokrati er i forvejen en del af deres fokusområde. I AKB Ved Milestedet, har primært formanden for afdelingsbestyrelsen og ejendomslederen spillet en central og afgørende rolle i pilotafprøvningen. Børnene har været meget tillidsfulde over for begge parter, som omvendt har vist sig at have gode pædagogiske kompetencer (formanden er pensioneret folkeskolelærer). Udfordringen kan bl.a. være, at boligområdernes ressourcer i forvejen har en lang række andre arbejdsopgaver, de skal prioritere, derfor:

1

Afklar indledningsvis om afdelingsbestyrelsen og driftspersonale har interesse for og ressourcer til børnedemokrati. Det kræver både motivation og engagement. Det er også en god idé indledningsvis at drøfte, hvad man vil inddrage børnene i, og hvordan man vil inddrage dem (se kapitlet *Pilotafprøvning af børneinddragelsesmetoder*).

2

Arbejdet med børnedemokrati skal ske på frivillig basis. Børnedemokrati indgår i dag ikke som en obligatorisk del af beboerdemokratiet (jævnfør Almenboligloven) og er en ekstra (arbejds-)opgave for både afdelingsbestyrelse og driftspersonale baseret på lyst og frivillighed.

3

Integrer i videst mulig omfang børnedemokrati i det eksisterende beboerdemokrati. Det medvirker til, at børn og voksne arbejder sammen og i samme retning om boligområdets udvikling, optimerer ressourceforbruget og styrker fællesskabet.

TVÆRFAGLIGT SAMARBEJDE PÅ TVÆRS AF BOLIG- OG LOKALOMRÅDE

Formålet med at etablere samarbejde på tværs er at tilføre andre kompetencer (gerne pædagogiske) og ressourcer til børnedemokratiet, herunder til rekruttering af børnene. Det er en styrke, at samarbejdspartnerne i forvejen har erfaring med inddragelse af børn og en kultur og/eller organisering, der støtter op om børneinddragelse. Det gælder fx i skoler, idrætsforeninger og andre fritidstilbud til børn. Det er samtidig en styrke, at samarbejdspartnerne har kendskab til boligområdets børn. Samarbejdet med Hendriksholm skole gav mulighed for både at tilføre pædagogiske kompetencer og gøre rekrutteringen af børnene lettere. Udfordringen kan være, at samarbejdspartnerne i forvejen har et 'stramt program' og mange andre arbejdsopgaver derfor:

4

Accepter at børnedemokrati ikke er samarbejdspartnernes primære fokus og arbejdsområde. Sørg for at tage 'teten' og vær bevidst om, at det er jer fra boligområdet, der skal drive processen og børnedemokratiet.

5

Start samarbejdet i god tid og sørg for at det giver mening for samarbejdspartnerne, ("What's in it for me"). Lær hinanden at kende og vedligehold samarbejdet.

REKRUTTERING AF BØRN

Formålet med rekrutteringen er at få børnene til at deltage i børneinddragelsesaktiviteterne, og det er selvsagt afgørende for overhovedet at kunne etablere et børnedemokrati.

Ejendomslederen fra AKB Ved Milestedet har gjort en stor indsats, og en sidegevinst har været, at man har lært nye beboere og familier at kende. Samarbejdet med den lokale skole, klub og SFO har også haft stor betydning, og ved to ud af de fem pilotafprøvede børneinddragelsesmetoder er det dem, der har stået for rekrutteringen. Udfordringen er, at rekrutteringen er relativt ressourcekrævende derfor:

6

Sørg for at kombinere forskellige rekrutteringsmetoder.

Fx personlige breve, personlig kontakt, opslag i bolig- og lokalområdet (se side 15: *Rekruttering af børn*).

7

Arbejd sammen med lokalområdet om rekrutteringen.

Det kan fx være den lokale skole, foreninger, klubber, boligsociale medarbejdere eller andre med kendskab og kontakt til børnene.

8

Indhent skriftlige tilladelser fra forældrene. Årsagen er overvejende af etisk karakter. Det gør det lettere for alle parter, at forældrene er orienterede og har givet tilladelse til børnenes deltagelse (se eventuelt Børnerådets ”Håndbog i børneinddragelse” udkommer efteråret 2016).

BØRNEINDDRAGELSESMETODER PÅ TVÆRS

Formålet med pilotafprøvningen af børneinddragelsesmetoderne er at opnå praksiserfaringer med inddragelse af børn i de almene boligområder.

Børneinddragelsesaktiviteterne er omdrejningspunktet for børnedemokratiet, da det er her børnene høres og får mulighed for at få indflydelse på eget liv, der hvor de bor. Vi har samlet en række generelle råd, der går på tværs af de forskellige børneinddragelsesmetoder:

9

Forbered og forventningsafstem med børnene. Forklar hvad de enkelte aktiviteter går ud på, og hvilke muligheder børnene har for indflydelse, så der er en tydelig ramme for børnenes deltagelse.

10

Kombiner oplæg, dialog, arbejdsrum og fysisk aktivitet. Det kan medvirke til at holde børnenes interesse fanget, at man anvender forskellige arbejdsformer. Brug også (nye) udtryksformer som foto og digitale medier. Vær bevidst om ordvalg, kropssprog og tonefald så børnene oplever et ligeværdigt møde. Lidt lækker forplejning virker også godt.

11

Aftal rollefordelingen mellem de voksne. Forud for aktiviteterne aftaler de voksne, hvem der gør hvad. Det skal sikre en tydelig ramme for børnene, og at alle har en rolle.

12

Husk tilbagemelding til børnene. Det er vigtigt at give børnene en opsamling eller tilbagemelding på aktiviteterne. De skal opleve, at de reelt er blevet hørt og taget alvorligt.

INITIATIVET TIL AT ARBEJDE MED **BØRNEDEMOKRATI** KAN KOMME FRA BÅDE DRIFTSPERSONALE, AFDELINGSBESTYRELSE, BØRN ELLER ANDRE. DET AFGØRENDE ER, AT DER ER INTERESSE, ENGAGEMENT OG RESSOURCER TIL RÅDIGHED.

HVIS DU VIL VIDE MERE...

Du er altid meget velkommen til at kontakte projektets parter for yderligere information eller inspiration om børnedemokrati:

Per Bent Andersen
leder af klub/SFO på
Hendriksholm skole
cn12342@rk.dk

Klaus Lind Bentsen
formand for
afdelingsbestyrelsen
AKB Ved Milestedet
klaus.bentsen@skolekom.dk

Søren Lillevang
ejendomsleder AKB
Ved Milestedet
sl@kab-bolig.dk

Stine Konradi
projektleder og ejer,
Konradi – liv i og mellem husene
stine@konradi.nu

OM PROJEKTET

Projektet er gennemført fra 2015-2016 i et samarbejde mellem boligselskabet AKB, Rødovre, boligafdelingen AKB Ved Milestedet, Hendriksholm skole samt analyse og projektvirksomheden Konradi – liv i og mellem husene. Børnerådet har været inddraget som sparringspartner. Projektets formål er at:

- > UNDERSØGE HVAD OG HVORDAN BØRN VIL HAVE INDFLYDELSE
- > UNDERSØGE DE LOKALE RESSOURCERS VURDERING AF MULIGHEDER OG UDFORDRINGER VED BØRNEDEMOKRATI
- > INDSAMLE DE FØRSTE PRAKSISERFARINGER MED INDDRAGELSE AF BØRN I ALMENE BOLIGOMRÅDER

Metoden har været kvalitative interviews og pilotafprøvning af en række børneinddragelsesmetoder. Der er foretaget interviews af bolig- og lokalområdets ressourcer i form af afdelingsbestyrelse, driftspersonale og personale fra den lokale skole, klub og SFO samt af boligsociale medarbejdere fra udvalgte boligsociale helhedsplaner. Målgruppen for pilotafprøvningen har ligeledes været bolig- og lokalområdets ressourcer samt områdets børn, og er gennemført på Hendriksholm skole og i AKB Ved Milestedet. Undersøgelsen og pilotafprøvningen indikerer at:

- > Børns selvværd og demokratiske kompetencer øges, når de inddrages via forskellige inddragelsesmetoder, da børn er forskellige. Fx er nogen mere kreative, og andre efterspørger mere struktur. Børn interesserer sig samtidig for forskellige forhold.
- > Boligområdets faste ressourcer⁹ er afgørende for børnedemokratiet. De er en fast del af livet i og omkring børnene i boligområdet, og beboerdemokrati er i forvejen deres fokusområde.

⁹Boligområdets faste ressourcer opfattes i nærværende projekt, som afdelingsbestyrelse og driftspersonale.

Holdet bag børnedemokratiet i AKB Ved Milestedet. Forrest fra venstre er børnedemokraterne Mina, Khalila, Feride, Sami og Firdeus. Den sidste børnedemokrat Hadi var på ferie den dag billedet blev taget. Bagerst fra venstre er projektleder Stine, formand Klaus, klub- og SFO-leder Per og ejendomsleder Søren.

- > Tværfagligt samarbejde på tværs af bolig- og lokalområde virker.
- > Der er behov for at understøtte boligområdets faste ressourcer i arbejdet med børnedemokrati fx via et praksisværktøj.
- > Der er behov for at videreudvikle, teste og forankre børnedemokrati bredt i den almene boligsektor.

Projektet er fra tilblivelsen opbygget med en del I og en del II. På baggrund af erfaringerne fra undersøgelsen og pilotafprøvningen er det planen, at projektet skaleres op i del II. Det betyder, at der skal videreudvikles og testes forskellige børneinddragelsesmetoder i flere forskellige boligområder. Det skal undersøges om og hvordan de metoder, der har fungeret og været specifikke for AKB Ved Milestedet, også kan anvendes i andre boligområder med andre forudsætninger og karakteristika. Det er målet, at der som resultat af del II skal udvikles et praksisværktøj, der kan understøtte arbejdet med børnedemokrati.

LITTERATURHENVISNINGER

Aage, Hans (1994) *Demokrati i økonomisk belysning*, Nationaløkonomisk Tidsskrift, Bind 132.

Abitz, Julie (2008) *Børn og byudvikling – en eksempelsamling om inddragelse af børn i byfornyelsen*, Velfærdsministeriet.

Carstensen, Trine Agervig m.fl. (2004) *Giv børn en stemme i byplanlægningen, - hvorfor, hvornår, hvordan?*, Center for Skov, Landskab og Planlægning.

Hagedorn, Anders m.fl. (2014) *Urban co-creation 2640 Charlott kvarteret*, Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck.

Harts, Roger (1992) *Children's Participation: From tokenism to citizenship*, UNICEF International Child Development Centre, Italy.

Jensen, Jeanette M. (2011) *Inddragelse af børn – hvordan og hvorfor?*, KOSMOS m.fl.

Koch, Hal (1995) *Hvad er demokrati?*, 5. Oplag, Gyldendal.

Lindberg, Stine m.fl. (2014) *En god fremtid for børn og unge i Vollsmose*, Børnerådet.

Madsen, Lise Juul m.fl. (2014) *Med hverdagslivet som designpraksis – en bog om unge og byplanlægning*, Forlaget PB43 og 12byer.

Børnerådet, *Håndbog i børneinddragelse*, udkommer efteråret 2016.

HVORFOR BØRNEDEMOKRATI?

Over en million borgere i Danmark bor i almene boliger, og ca. 20 % af disse borgere er børn og unge under 18 år. Boligområderne huser ofte en stor andel af beboere, som er ramt af forskellige sociale udfordringer (psykisk sygdom, misbrug, kriminalitet, arbejdsløshed etc.). Dette er med til at kategorisere nogle af områderne som udsatte eller deciderede ghettoer, hvilket påvirker børnelivet og kan fastholde børn i den sociale arv. Der er derfor behov for at udvikle de kompetencer, der er blandt børn i almene boligområder, så de kan vokse op og se sig selv som ligeværdige medborgere i (lokal-)samfundet. Børnedemokratiets grundidé er at give børn indflydelse på eget liv, der hvor de bor og samtidig opnå mere velfungerende boligområder. Børn besidder en idérigdom og engagement, der kan bidrage til at udvikle boligområderne i en positiv retning.

Inspirationshæftet er baseret på erfaringer fra projekt *"Børnedemokrati i almene boligområder (del I) - Undersøgelse og pilotafprøvning"*. Projektets fokus har været en undersøgelse af, hvordan børnedemokrati kan se ud og indgå som en naturlig del af beboerdemokratiet i den almene boligsektor. Udgangspunktet er, at det er boligområdets faste ressourcer i form af afdelingsbestyrelse og driftspersonale, der skal gennemføre børnedemokratiet.